

Gerard Grasman

DE VONDST

© 2017 Copyright Gerard Grasman

ISBN 9789402161373

Uitgeverij Brave New Books

Omslag en foto ©spoorwegemplacement:

Peter Beemsterboer (info@beemsfoto.nl)

KANTTEKENING VAN DE AUTEUR

Dit boek is *niet in alle opzichten* de vrucht van mijn fantasie, hoewel er bekende en schijnbaar bekende namen in voorkomen. Ik denk dat mij in dat opzicht niets te verwijten valt, maar ik excuseer mij bij voorbaat als iemand redenen meent te hebben mij iets euvel te duiden. Voor de lezer die meent dat het hier om een wel heel erg ongerijmd verhaal gaat, nog het volgende.

De inspiratie ervoor putte ik uit een televisiejournaal van enkele jaren geleden over een reële gebeurtenis, waarin melding werd gemaakt van de gruwelijke ontdekking, die een zestigjarige Amerikaanse politieman deed tegen de tijd dat hij met pensioen zou gaan...

Gerard Grasman

Ik draag dit boek op aan mijn lieve partner, die -
omdat zij in vergelijking met mij over arendsogen
beschikt, ondanks al haar drukke bezigheden
bereid was deze tekst met engelengeduld
woord voor woord te spellen. Lieve An, bedankt!

CLERMONT-FERRAND, VRIJDAG 4 AUGUSTUS 1988

Het is warm in Clermont-Ferrand. Van de sneeuwkap op de Puy de Dôme is al weken niets meer te bekennen. De warme lucht in de straat zindert. Een passerende bus braakt blauwe dieselwarm uit. Ik kijk de bus verlangend na, waarom weet ik zelf niet. Marc, zo heet mijn lieve zoon van twee jaar en vier maanden, wil even blijven staan als zijn aandacht wordt getrokken door een speelgoedauto in een etalage, maar ik trek hem voorzichtig mee. 'Kom Marc, we moeten verder.'

Ik ben mezelf niet. Het is te overweldigend, mijn verdriet.

We zijn op weg naar de Romaanse basiliek Notre-Dame-du-Port, niet ver van het centrum. Mijn kleine jongen is moe. Gelukkig is het niet ver meer. We gaan de niet bepaald imposante kerk binnen via de ingang aan de zuidzijde, verfraaid met een gebeeldhouwde timpaan onder het afdak boven de ingang. Het beeldhouwwerk ervan is beschadigd. Ik let er niet op; ik heb een hekel aan dingen die kapot zijn.

Mijn doel is de Zwarte Madonna in de 11^e-eeuwse crypte, diep onder het koor. Hier ben ik nog maar kort geleden met mijn Jean-Luc geweest. Beneden kniel ik vluchtig voor het altaar, sla een kruis en ga op een van de weinige stoeltjes voor het hek zitten. Marc zit al. Ik bid in stilte. Als Marc ongedurig wordt, pak ik zacht zijn arm en fluister: 'Nog even blijven zitten, Marc.'

Ik, Marie-Louise de Maynard, ben ten prooi aan verwarring. Sinds de onbegrijpelijke dood van mijn man, woedt er in mijn innerlijk een storm van gevoelens. Boosheid, teleurstelling, verdriet en angst voor de toekomst strijden om voorrang. Mijn mateloze verdriet voert nu de boventoon, verdriet om het verlies van mijn knappe, rijzige man, de vermaarde vioolvirtuoos Jean-Luc de Maynard. We waren zo gelukkig met elkaar... Ik laat mijn tranen de vrije loop. Drie jaar geleden maakte hij plotseling een eind aan zijn carrière op de internationale concertpodia. Hij wilde medicijnen gaan studeren.

Jean-Luc werd op 26 juli, ruim een week geleden, dood aangetroffen op een spoorwegemplacement bij het Parijse Gare du Nord. Zijn stoffelijk overschot was zo zwaar verminkt dat het onherkenbaar was. Hij kon desondanks worden geïdentificeerd, vooral dankzij de leren portefeuille met rijbewijs en paspoort in zijn binnenzak en zijn gehavende kleren. De politie had mij niet nodig om zijn identiteit te bevestigen. Het was voor iedereen duidelijk dat de dode daarvoor te zwaar verminkt was.

Het politieel onderzoek, gevolgd door een grafologische vergelijking van het handschrift in het afscheidsbriefje van Jean-Luc, leidde tot de degelijk onderbouwde conclusie dat dit een geval van zelfmoord was. Mijn lieve man, Jean-Luc de Maynard, is vier dagen later onder grote belangstelling van het publiek en coryfeeën van de mondiale concertpodia ter aarde besteld.

Mijn schoonmoeder en ik werden gecondoleerd door beroemde collega-musici, dirigenten, bekende politici en rijke zakenlieden. Onder de belangstellenden bevond

zich ook Jean-Lucs leraar, Jean-Luc Pontoir, en een adellijke dame, Frédérique Lecouteuil comtesse De Venaissin. Jean-Luc was haar protégé geweest. De moeder van mijn zo tragisch overleden echtgenoot was er uiteraard ook bij. Zij was Claire de Maynard, geboren Michelainé, een van de rijkste families van Frankrijk, rijk geworden met autovelgen.

***

In het appartement op de tweede etage van het grote huis aan de boulevard Cote Blatin heerste altijd spanning, al vanaf de dag waarop ik als jonge bruid van Jean-Luc was komen inwonen, zo'n drie jaar geleden. Claire, zijn moeder, woonde beneden. Het botert niet tussen ons. De oudere vrouw, ze is pas vijfenvijftig, staat vanwege haar zure gezicht en bitse opmerkingen in de buurt alom bekend als *La Misère*. Om de tragische dood van haar zoon heeft ze geen traan gelaten. Ze heeft altijd wel iets op mij aan te merken. Door de olopende spanningen zijn Jean-Luc en ik al na drie maanden na ons trouwen verhuisd naar Parijs, waar Jean-Luc medicijnen ging studeren.

Een paar maanden geleden is ons jonge gezin tijdelijk weer bij Claire de Maynard komen inwonen: dat kwam beter uit met het oog op Jean-Lucs drie maanden durende stage op de afdeling Neurologie van het academisch ziekenhuis van Clermont-Ferrand. Kort na ons huwelijk had hij - totaal onverwachts - zijn schitterende carrière als violist opgegeven omdat hij de strijd tegen zijn verlamdende podiumvrees niet kon winnen. Iets in zijn innerlijk had hem keer op keer ingefluisterd dat hij er niets van terecht zou brengen. Bij zijn laatste optreden had hij als verlamd op het podium gestaan en niet op tijd ingezet. Op dat moment was alle kracht weggeloeid uit zijn benen en was hij op het podium ineengezakt. Dit beschamende incident gaf de doorslag - hij wilde medicijnen gaan studeren. Het had ernaar uit gezien dat hij zijn medische studie in recordtijd in Parijs ging afronden. Kort voor zijn dood had hij overwogen of hij zich zou gaan specialiseren in de neurologie.

De voornaamste reden voor dit tijdelijk hernieuwde verblijf in Clermont-Ferrand is de geestestoestand van Jean-Lucs moeder. Zij lijdt aan een ernstige depressie en is bovendien paranoïde, bezeten als ze is van de gedachte aan inbrekers. Dat onderwerp brengt ze in vrijwel ieder gesprek ter sprake, zodat het ons bijna onmogelijk is geworden een normaal gesprek met haar te voeren. Ze bemoeit zich met alles, vooral met de opvoeding van haar kleinzoon. Ik kon het niet uitstaan. Ik begon genoeg te krijgen van haar eeuwige gevit. 'Pak die jongen toch harder aan!' is een van Claire's mantra's. Ze is gewend in alles haar zin te krijgen. Jean-Lucs vader, de juwelier Marcel de Maynard, is al tweeëndertig jaar geleden naar *le ciel des joailliers* verkast, vermoedelijk allang blij dat hij het tijdelijke met het eeuwige kon verwisselen.

Claire, toen concertmeester van het Orchestre municipal de Clermont-Ferrand, had zich kort na hun huwelijk ontpopt als een helleveeg. Hij had in haar ogen geen goed kunnen doen. Op alles wat hij deed had ze aanmerkingen. Als het wat stiller was in de zaak, een gevolg van conjuncturele schommelingen, was ze er altijd als de kippen bij om hem gebrek aan durf te verwijten. 'Je collectie deugt gewoon niet!' snauwde ze dan. 'De prullen die jij slijt, wil niemand! Je kunt helemaal niks! Je kunt niet eens inkopen!'

Tegen dat soort verwijten had de goeie sul geen verweer. Hij had een zacht karakter en altijd geprobeerd conflicten uit de weg te gaan. Op één punt had hij echter voet bij stuk gehouden: hij duldde geen inmenging in zijn zaak. Hij zou er geen miljonair mee worden, maar hij had een behoorlijk inkomen en kon zich toch maar mooi een ruim herenhuis veroorloven. Het had zijn gezinnetje aan niets ontbroken.

Marcel de Maynard was al blij geweest dat hij geen omkijken had naar het huishouden. Want dat moet gezegd, Claire had haar zaakjes altijd tiptop in orde. In het huis was geen stofje te bekennen en de ramen blonken. Koken kon ze ook, al had ze er een broertje aan dood. Als Marcel eens lekker wilde eten, was hij altijd naar een restaurant gegaan. Met de smoes dat ze waren uitgenodigd door een van de vele vertegenwoordigers van grossiers in sieraden en bijouterieën die zijn winkeldeur platliepen. Hij wist bij voorbaat dat Claire zou weigeren mee te gaan. Marcel had zich er niet tegen geweerd...

Van zijn financiële handel en wandel wist Claire niets, tot haar onuitsprekelijke ergernis. De boekhouding werd bijgehouden door een free-lance *expert comptable*. Marcel hield de boeken altijd in de brandkast in het kantoortje achter de winkel. Hij en zijn notaris waren de enigen die de combinatie kenden.

Dat had een reden. Het seksleven van Claire en Marcel. Of, beter gezegd, het *ontbrekende* seksleven. Claire had geen kinderen gewild. Jean-Luc was begin 1956 geboren, zes maanden na hun huwelijk. Voor Claire en haar schatrijke familie - eigenaren van een wereldconcern in autovelgen - was dat een grote schande, medio jaren vijftig. Claire's vader, de industriebaron Michelainé, had alle banden met haar verbroken. Hij had haar zelfs ontferd. Hij had absoluut niets meer met haar te maken willen hebben, ook al was ze getrouwd met een keurig nette juwelier met een onberispelijke reputatie.

Marcel was na de geboorte van Jean-Luc keer op keer in het huwelijksbed op een weigering gestuit. Zelfs in hun huwelijksnacht! Hij had zijn erotische heil elders gezocht. Na enkele jaren leerde hij een andere vrouw kennen, maar hij had consequent geweigerd zich te laten scheiden. Hij wist dat hij onmogelijk twee gezinnen kon onderhouden. Uiteindelijk was hij, het was mei 1960, bij zijn *maitresse* in bed overleden aan een hartstilstand.

Toen Claire hiervan op de hoogte werd gesteld, door de arts die vergeefs had geprobeerd hem te reanimeren, had ze het onbewogen aangehoord. Deze nieuwe schande had haar geest nog erger vergiftigd. Tijdens de zwangerschap was ze al verbitterd geweest, maar niet alleen door de harde houding van haar vader. Ze had Marcel in stilte de schuld gegeven van alles wat haar was overkomen, met voorbijgaan van haar eigen rol in de gang van zaken.

Hij had haar verleid, waardoor ze tegen haar wil zwanger was geraakt en had moeten trouwen - *zijn* schuld!

Daardoor was ze ontferd - *zijn* schuld!

Ze had haar baan als concertmeester moeten opgeven - *zijn* schuld.

Ze zat opgescheept met een kind dat ze niet wilde - *zijn* schuld.

Ze was buiten Marcells financiën gehouden. Kort na zijn dood was gebleken dat hij nagenoeg aan de grond zat, kaalgeplukt door zijn *maitresse*, de vervloekte slet. Daardoor was zij, Claire, berooid achtergebleven - *zijn* schuld. Voortaan moest ze

de kost verdienen met het geven van vioollessen aan van elk greintje talent gespeende, strontverwende rijkeluijskinderen - *zijn* schuld. En ze moest ook nog eens in haar eentje voor die voor die verdomde zoon van hem zorgen.

Allemaal *zijn* schuld, de verdommeling!

Kerels! Rotzakken, allemaal!

Dit waren de gedachten die haar voortdurend door het hoofd maalden, gevoed door smeulende woede.

***

Als Marc en ik later die zomermiddag de gang in stappen, in Claire's huis aan de boulevard Cote Blatin, krijg ik meteen de wind van voren.

'Waar heb je uitgehangen? Zeker in de kroeg, wat? Nog wel met een klein kind, je moet je doodschamen! Zo kort na de dood van mijn lieve arme zoon! Hoe heeft hij ooit met *jou* kunnen trouwen!' Marc kruipt verschrikt weg, achter mij. Hij is doodsbang voor zijn *grandmère*. Niet alleen haar scherpe tong, maar ook haar handen zitten los, zoals hij meer dan eens heeft ondervonden. Als ik het waag ertegen te protesteert, is het huis te klein. Het liefst was ik dadelijk teruggegaan naar ons appartement in Parijs, maar ik kan deze geesteszieke vrouw, de oma van mijn zoon, toch niet aan haar lot overlaten?

Direct na de dood van Jean-Luc, acht dagen geleden, heeft mijn schoonmoeder, gebruik makend van haar meisjesnaam, Claire Michelainé, bij de bank van haar zoon geïnformeerd naar de saldi op zijn rekeningen. Volstrekt eigenmachtig, zonder mij erin te kennen. De directeur van de grootste vestiging van de Crédit Agricole in Clermont-Ferrand zal diep onder de indruk zijn geweest. De Michelainés waren een van de rijkste families van Frankrijk en hij had niet durven weigeren de dochter van Raymond Michelainé de gevraagde informatie te geven.

In totaal had de overleden vioolvirtuoos mij, zijn enige erfgename, niet meer dan 400.000 francs nagelaten. Claire had op hoge toon gevraagd hoe dat kon. Hij had met zijn concerten en platencontracten toch schatten verdiend? Ze had inzage geëist in de bankafschriften. De bankdirecteur was haar het antwoord schuldig gebleven - dit soort informatie lag té gevoelig, ook al werd er door iemand van zo'n puissant-rijke familie als de Michelainés naar gevraagd. Ze had de arme man met van alles en nog wat gedreigd, maar hij had geen krimp gegeven. Hij had de wet aan zijn zijde: dit soort informatie was voorbehouden aan de wettige echtgenote en daarmee de enige erfgename van de overleden violist, Marie-Louise de Maynard. Nee, ze kon geen inzage krijgen. Punt uit!

Alweer zo'n rotvent die haar dwarszat! Waarom had Jean-Luc zo nodig dood moeten gaan? Met zo'n glanzende carrière voor zich? *Rotkerels!* Nu zit ze ook nog opgescheept met dat loeder van een schoondochter, die in haar ogen geen knip voor de neus waard is. *Zijn* schuld!

Zelf had ik dit slechte financiële nieuws pas bij de notaris te horen gekregen. Tot leedvermaak van mijn hatelijke schoonmoeder, die per se mee had gewild. 'Zo, nu mag jij eens meemaken hoe het is vrijwel berooid achter te blijven,' had Claire gezegd, in het bijzijn van de notaris. Na dat bezoek aan de notaris besloot ik stante pede terug te gaan naar ons appartement in Parijs. Blijven inwonen bij mijn schoon-

moeder was geen optie. Ik ben de eerste dagen na de dood van Jean-Luc té ontrederd geweest om iets aan mijn situatie te kunnen veranderen.

De eerste drie maanden van ons huwelijk, nu ruim drie jaar geleden, toen Jean-Luc en ik inwoonden bij Claire de Maynard, had ik, iedere keer als ik dat huis binnenstapte, het gevoel gehad dat ik er niet goed kon ademen. Het huis was me steeds meer gaan tegenstaan. Dit was een zware last voor me geworden. Het zette een domper op het geluk van ons huwelijk en onze blijdschap met onze zoon Marc.

Vooraf ook omdat Jean-Luc bijna nooit thuis was, vanwege zijn optredens. Hij speelde in alle grote concertzalen van de wereld: Royal Albert Hall in Londen, Salle Pleyel in Parijs, Town Hall en Carnegie Hall in New York, Congress Hall in Haifa, Concertgebouw in Amsterdam enzovoort. Ik miste hem hevig en keek altijd met verlangen uit naar zijn terugkomst. Ook hij was dol op onze zoon en speelde veel met hem - als hij tijd had..

We hadden elkaar in Limoges leren kennen. Tijdens een galaconcert van het Orchestre Symphonique Régional de Limoges, met Jean-Luc als solist. Ik was ingevallen voor de ziek geworden tweede violiste. Ik raakte meteen diep onder de indruk van hem. Niet alleen vanwege zijn rijzige gestalte en zijn spel. Vooral ook van zijn charmante uitstraling en knappe gezicht, waarmee hij de zaal dadelijk in zijn ban had gebracht zodra hij opkwam, nog voordat hij een noot had gespeeld.

Als ik mijn ogen dichtdeed, kon ik hem nog horen spelen, ook al omdat ik iedere noot van Brahms *Vioolconcert* door en door ken. Per slot van rekening had ik voor mijn huwelijk met Jean-Luc als violiste zelf deel uitgemaakt van het symfonieorkest van Limoges. Die avond had ik onmiddellijk beseft dat Brahms hier werd vertolkt door een ware meester-violist, met een welhaast demonische techniek.

Ik wist dat het een van de moeilijkste vioolconcerten uit het repertoire is en dat het veel van het uithoudingsvermogen van de vertolker vergt. Tijdens de hobosolo in het langzame deel had ik me overgegeven aan een droom: ik had me voorgesteld hoe ik en Jean-Luc de Maynard knus op een bank in een park zaten, terwijl hij me het hof maakte. In de pauze, in de koffiekamer, was hij de orkestleden komen complimenteren met ons spel. Toen vroeg hij me met een knipoog of ik ook tevreden was over de uitvoering. Ik heb toen dadelijk een kleur gekregen en hakkend uitgebracht: 'O ja... maestro, vooral ook dankzij u!'

Jean-Luc had het gesprek nog wat gerekt. Uiteindelijk hij me had gevraagd hoe ik heette. 'Ik ben Marie-Louise Beaulieu,' had ik gezegd. Meteen vroeg hij toen om mijn telefoonnummer. Ik heb niet geaarzeld, hoewel ik tamelijk beduusd was van deze onverwachte toenaderingspoging. Zijn charme had me totaal overdonderd.

Nog diezelfde avond laat had hij me gebeld. Of ik zin had iets met hem te gaan drinken in de bar van zijn hotel? Ik stond al op het punt naar bed te gaan, maar in een roes heb ik ja gezegd en me weer aangekleed. *Dit is je kans!* had een stem in mijn binnenste me ingefluisterd. Nadat ik de hoorn op de haak legde, had ik even staan trillen op mijn benen en kon ik mijn hart in mijn keel voelen kloppen. Op dat moment was ik er zeker van: nooit van mijn leven had ik het zo van iemand te pakken gehad. *Ik ben smoorverliefd!* wist ik.

De avond was overgegaan in de nacht. Niet meer in de bar, maar op zijn kamer. We hadden hartstochtelijk gevreeën. We hadden allebei geen raad geweten met ons innerlijk vuur, dat zich niet wilde laten blussen, hoe dikwijls we het ook deden.

Sindsdien had hij me iedere dag gebeld, meestal 's morgens, in de wetenschap dat ik thuis zou zijn om mijn partijen in te studeren.

Die telefoontjes kwamen meestal uit het buitenland - Jean-Luc had een overvolle agenda. Soms had hij me gevraagd naar hem toe te komen, zoals die keer dat hij in Berlijn onder Von Karajan zou spelen. Ik had in de foyer van het Pullman Hotel am Schweizerhof op hem gewacht, zoals altijd met kloppend hart. Die avond moest hij in de Berliner Philharmonie spelen. Voor de pauze, zodat hij al om kwart over negen in de taxi naar het hotel kon stappen. Het begon iedere keer met een glas wijn, voordat we - om eens een cliché te gebruiken - elkaar de kleren van het lijf rukten. Toen dit een maand of twee had geduurd, had hij me onverwachts in Brussel overvallen met dé vraag. Niet onder een romantisch etentje, maar abrupt, tijdens een korte wandeling. Ik heb meteen ja gezegd. Wat had het voor zin ermee te wachten? Hij was het helemaal voor mij, en ik was het voor hem, dat wisten we heel zeker.

***

De kennismaking met mijn toekomstige schoonmoeder, drie jaar geleden, in dat grote sombere huis aan de boulevard Cote Blatin in Clermont-Ferrand, was me niet meegevallen. Claire had mij duidelijk laten merken dat ze mij veel te min vond voor haar zoon. Ze had kennelijk alleen in de kennismaking toegestemd omdat ze wel had begrepen dat Jean-Luc niet van dit huwelijk af te brengen was.

Vroeger had ze hem altijd naar háár pijpen laten dansen, maar sinds hij op zijn zeventiende voor zijn studie naar Parijs was gegaan en al gauw als violist carrière begon te maken, had hij zich niets meer laten gezeggen. Hij had haar, de weinige keren dat ze elkaar nog te zien hadden gekregen, laten voelen dat hij wrok tegen haar koesterde. Ze had het er zelf naar gemaakt, al besefte ze dat nauwelijks. Haar ongebreidelde eerzucht, veeleisende lesmethode, niets-ontziende opvoeding en eeuwige kritiek moeten diepe, ongeneeslijke sporen in Jean-Lucs innerlijk hebben achtergelaten, zoals ik later heb begrepen. Helaas heeft hij er nooit met mij over willen praten.

***

MAART 1960

'Gebruik de slof van je stok!' snauwt Claire haar zoon van vier toe 'Dat heb ik je nou al honderd keer gezegd! Niet alleen met de punt strijken. Gebruik de hele strijkstok, anders krijg je nóóit een fatsoenlijke toon. Let goed op, zó doe je dat!'

Dan deed ze het voor. Ze had een proportionele vioolmaat voor hem gekocht, een 'achtste' - met een totale lengte van tweeënveertig centimeter. Hij was groot voor zijn leeftijd, maar kon het instrument net mannen. Ze had al gauw ontdekt dat haar zoon een natuurtalent was. Al na enkele weken speelde hij alle toonladders zuiver. Als ze hem iets voorspeelde, speelde Jean-Luc het dadelijk foutloos na, hoewel het notenschrift hem niets zei.

Toen hij zes werd, moest ze een wat grotere viool voor hem kopen, een kwart, met een lengte van zesenviertig centimeter. Claire speelde hem een vioolconcert van

Vivaldi voor; hij speelde het onmiddellijk na, moeiteloos. Al op het eerste gehoor! Claire had er moeite mee het te geloven, al was ze er zelf getuige van. *Dit kan niet*, had ze gedacht. Toch gebeurde het. Keer op keer. Zoals met de *Vioolsonate in D* van Franz Schubert. Hij speelde meteen alles uit het hoofd en leek wel een spons die alles absorbeerde.

Claire kon redelijk pianospelen en begeleidde hem, als het even kon. Het was ongelooflijk, maar niet zij was degene die h m inspireerde, maar omgekeerd! Alle fraseringen die zij hem op de viool had laten horen, alle dubbelgrepen en arpeggio's, hij speelde ze, maar met meer emotionele lading dan zij ooit had gekund.

Het had ertoe geleid dat ze steeds meer van hem was gaan eisen. Jean-Luc had in haar een harde meesteres. Ze maakte hem 's morgens om zes uur wakker, zodat hij na het ontbijt nog twee uur kon studeren voor hij naar school moest. Gelukkig moest hij tussen de middag op school overblijven, anders had ze hem ook die tijd nog laten 'benutten'. Zodra haar zoon uit school kwam, had ze hem een appel laten eten en meteen daarna aan het studeren gezet. 'Discipline, Jean-Luc! Anders wordt het nooit wat met je! Studeren, studeren en nog eens studeren, later ben je me er dankbaar voor!'

Wat hem vooral was bijgebleven, was de kilte in haar stem. Geen greintje gevoel. Mededogen kende ze niet, zelfs niet voor zo'n jong kind. Buiten spelen? Geen sprake van, hij zou zijn handen eens kunnen beschadigen! Vriendjes van school mee vragen naar huis? Hoe kwam hij erbij! 'Ze breken het hele huis af en lopen met hun modderpoten zo naar binnen. Bovendien komt er dan niks van studeren. Nee, nee en nog eens nee!'

Jean-Luc wist wel dat hij er niet om hoefde te zeuren. Bij de minste of geringste tegenspraak stuurde ze hem naar het gaskastje onder de trap. Dan deed ze het deurtje dicht en de schuif ervoor. '*Dat zal je leren!*' snauwde ze dan. Als ze hem dan later 'vrij liet', nadat hij een uur of soms wel twee uur in het donker op zijn hurken had gezeten - de ruimte was te krap om zijn benen te strekken en te laag om op iets te kunnen zitten - stuurde ze hem genadeloos terug naar de studeerkamer. Het was bij Jean-Luc nooit opgekomen dat hij uit protest kon weigeren te studeren. Bovendien zou hij dat niet hebben gewild; door te studeren kon hij tenminste nog iets van haar goedkeuring verwerven, al was het nog zo weinig. Maar de wrok in zijn angstige binnenste groeide en groeide, al liet hij het niet toe in zijn bewustzijn. Zelfs als hij het wel had beseft, zou hij het uit alle macht hebben onderdrukt, uit angst voor de gevolgen. Hij durfde er niet eens aan te *denken*.

***

4 AUGUSTUS 1988

Claire de Maynard is druk bezig met het opruimen van een lade in de antieke Mechelse kast in haar eetkamer. Ze heeft deze kast gekocht op een brocante toen haar man nog leefde, zeer tegen zijn zin. Hij had weinig op gehad met het meubel. Veel te donker naar zijn smaak, om van het drukke houtsnijwerk maar te zwijgen.

De kast was vlak voor zijn plotselinge dood afgeleverd door de antiquair, en toen het meubel eenmaal op zijn plaats stond, had het haar een sterk gevoel van triomf

bezorgd. Of misschien is leedvermaak een betere omschrijving. Ze had de aankoop in elk geval ervaren als een overwinning. Trouwens, de lamzak had geen smaak, volgens haar. Dat hij de nacht daarop bij die vervloekte slet de dood had gevonden, had haar triomfantelijke gevoelens alleen maar versterkt. Kort voordat ze de kast had gekocht, hadden zij en Marcel hooglopende ruzie gekregen. Dat hij vreemdging, had ze in feite allang vermoed, maar eigenlijk had het haar niet zoveel kunnen schelen - ze had het wel zo makkelijk gevonden. Tot hij die avond voor de zoveelste keer avances naar haar had gemaakt. Ze had al in bed gelegen toen hij bij haar was komen liggen en een poging deed haar nachthemd omhoog te schuiven. Ze had hem woedend afgeweerd, zoals altijd. 'Ga maar naar die vieze del van je!' had ze hem toege-snauwd, maar om de een of andere reden had hij niet van ophouden geweten.

Hij had zijn zin gekregen. *Genomen*, in feite.

Tegen haar wil!

Ze had toen haar woede ingehouden, zoals altijd, maar innerlijk had ze gekookt. De smerige schoft. Hij had haar verkracht! Hoe kon je het anders noemen? O, ze kon hem wel vernielen! Hoe had ze ooit zo stom kunnen zijn zich door die nietsnut te laten verleiden? Had haar verdomde vader geweten dat hij zo'n onnoemelijke klootzak was? Ze dacht terug aan de woede van haar vader, die haar - toen ze hem na de bruiloft had moeten opbiechten dat ze al drie maanden zwanger was - had toegeroepen dat ze zijn dochter niet meer was en dat hij haar ging onterven. Dat was voor Claire de druppel geweest die de emmer deed overlopen. 'Ik heb je gezegd dat die kerel geen knip voor zijn neus waard is!' had hij haar toegebruld. 'Maar nee, jij wist het weer beter, eigenwijs als altijd, en je moest en zou met hem trouwen! Van mij erf je geen cent!'

Marcel de Maynard had liggen slapen toen ze na de verkrachting het bed uit was geglipt en ziedend van woede naar de keuken beneden was geslopen. Ze was met het grootste keukenmes dat ze had kunnen vinden teruggegaan, de slaapkamer in, waar ze zich met het keukenmes hoog opgeheven aan zijn kant van het bed had geposteerd, vastbesloten om toe te stoten. Recht in zijn hart.

Juist op dat moment had hij - kon hij de emotionele energie van haar woede in zijn slaap hebben bespeurd? - zijn ogen geopend. En in een reflex, sneller dan ze ooit van hem zou verwachten, had hij haar keihard in haar maag gestompt. Met zoveel kracht dat ze zich had dubbelgevouwen van de pijn. Het keukenmes was met luid gekletter op de grond beland. De slaapkamerdeur was geruisloos opengegaan, achter haar. De kleine Jean-Luc stond in de deuropening, met grote ogen van schrik. Zou hij het hebben gezien? Ze wist het niet. Het maakte haar geen zier uit. Ze wist alleen dat Marcel, de lamzak, zich achteraf had uitgeput in verontschuldigheden. De volgende dag had hij gedaan alsof het hele incident niets voorstelde. Dat had haar alleen maar nog kwader gemaakt. De sukkel had niet eens het benul gehad dat ze een goeie reden had om hem van kant te willen maken! Nou, dát karwei was haar uit handen genomen. Goddank! Hij had alsnog zijn verdiende loon gekregen, nota bene bij die slet van hem, de smerige hoer. Die zelfs het gore lef had gehad om naar de begrafenis te komen. Helemaal achter in de kerk, zogenaamd bescheiden. O ja, ze had haar wel gezien, dat gore loeder met haar krokodillentranen...

***

Claire's heftige overpeinzingen worden verstoord door een geluid. *Heb ik het wel goed gehoord?* Ja, toch, ze hoort de voordeur dichtvallen. *Dat kan alleen die zogenaamde schoondochter zijn, met dat joch van haar. Mijn kleinzoon?* *Há, het mocht wat!* Die sluwe meid heeft het er natuurlijk op aangelegd, alleen om haar beroemde zoon in te palmen. Met de mededeling dat zij zwanger was. Nou, hij was er met open ogen ingetuind. Het is nog maar de vraag of dat kind werkelijk door hém is verwekt, de sukkel. Die zoon van haar, die alles aan háár te danken had gehad, maar zo plotseling zelfmoord had gepleegd.

Bij de gedachte aan wijlen haar zoon en diens abrupt geëindigde carrière, laait haar woede opnieuw op. Nu tegen haar schoondochter.

PARIJS, 28 JULI 1985

De julnacht zou pikdonker zijn zonder het veelkleurige licht van ontelbare neonreclames, straatlantaarns en vensters in de miljoenenstad. Als de eerste Nederlandse ruimtevaarder in deze julimaand was gelanceerd, in plaats van in oktober, had hij de lichtstad zonder moeite vanuit de ruimte kunnen zien.

Toch was het voor juli een naargeestige nacht, met veel striemende stortbuien en plassen op de trottoirs. Aan de voet van het hoge gebouw stond een vlagerige wind, zoals de lange slanke man ervoer toen hij uit zijn auto stapte. Hij droeg een lange, witte laboratoriumjas en liep met grote passen naar de zij-ingang van het sectielokaal van de medische faculteit van de Université René Descartes. Hij diepte een koperkleurige sleutel op uit zijn zijzak en ontsloot de zware, brede deur. Langs de tot schouderhoogte betegelde gangmuur stond een rij verrijdbare brancards. Hij nam een van de brancards, zette de buitendeur vast en reed de brancard regelrecht naar de auto. Hij opende het achterportier en tilde het roerloze lichaam van de achterbank op de brancard.

Hij deed het achterportier dicht, sloot de auto af en duwde op zijn gemak de brancard naar de zij-ingang van het sectielokaal. Het gebeurde allemaal in alle rust, ondanks de vlagerige wind en de dikke regendruppels van een nieuwe beginnende stortbui. Zijn witte jas werd overdekt met vochtplekjes. Het lichaam op de brancard bleef echter kurkdroog. Hij had het keurig met de brancardzeilen afgedekt. Toch was zijn uiterlijke kalmte een schoolvoorbeeld van de schijn die bedriegt. De storm in zijn innerlijk deed niet onder voor het slechte weer buiten het gebouw. Lang geleden al, als kind, had hij moeizaam geleerd zijn gevoelens verborgen te houden. Inmiddels had hij in die kunst een waar meesterschap ontwikkeld: de vrucht van de ingeschapen drang tot overleven, Darwins biologisch imperatief. In zijn onbewuste streken woede, intens verdriet, meedogenloosheid, hulpeloosheid en schaamte om voorrang. Iets in zijn innerlijk liet hem geen keus: wat hem te doen stond, werd hem als het ware ingefluisterd.

De lichten in de brede gang floepten vanzelf aan, zodra hij de brancard naar binnen reed. Hij opende de met roestvrij staal beschermde tussendeur door de brancard ertegenaan te duwen. Enkele meters verderop, rechts, opende hij met een andere sleutel een brede stalen deur. Hij reed de brancard de donkere ruimte in, aan de andere kant van de versterkte deur. Daar liet hij hem achter en liep kalm terug naar de buitendeur, die hij zorgvuldig afsloot.

Aan al zijn handelingen had een waarnemer kunnen zien dat hij hier blindelings de weg wist. Het licht in de gang, dat door het lange raam naar binnen scheen, was genoeg, maar dat zou over pakweg een halve minuut uitgaan. Hij sloot de brede stalen deur af en reed de brancard naar de enige lege snijtafel van glanzend roestvrij staal. De gedeeltelijk geopende, maar met een wit laken bedekte lijken op de andere

vier snijtafels deden hem normaal niets, maar hier, in het halfdonker, huiverde hij.

In het stalen kastje naast de snijtafel bevond zich de kleine handcirkelzaag die hij nodig had. Het overige instrumentarium voor het verrichten van sectie lag voor het grijpen. Hij knipte de grote schijnwerper boven de snijtafel aan, draalde niet en ging aan de slag. Het snerpende geluid van de handcirkelzaag, enkele minuten later, werd goed gedempt door de geïsoleerde muren en het lange raam in de muur tussen snijlokaal en gang. Het raam was voor dit doel voorzien van twee dikke dubbele ruiten, met daartussen een vijf centimeter holle ruimte. Zo kwam het dat de nachtwakers, die pas over een uur aan hun volgende ronde zouden beginnen, niets merkten van de macabere activiteit in het sectielokaal.

Dat gold ook voor het roerloze naakte vrouwenlichaam op de snijtafel... totdat de grote glanzende ogen opengingen. Toch vertrok de jonge vrouw geen spier. Of ze zich bewust was van het afschuwelijke dat haar werd aangedaan, was onduidelijk - ze staarde wezenloos voor zich uit en leek haar verbaasde ziel in waarachtige lijdzaamheid te bezitten. Nu vielen er druppels op haar roomblanke naakte huid. Het was geen regen - het waren de paradoxale tranen van een verwarde ziel.

PARIJS, 30 JUNI 1985

Artikel in het *Journal d'information*,

30 juli 1985

Medische Faculteit

Université René Descartes, Parijs

Onderwerpen:

- a. Insluipers in sectielokaal
- b. Onbevoegde obductie

a. Insluipers

Recentelijk werd ons gemeld dat onbevoegden zich in de nacht van 26 op 27 juli toegang hebben verschaft tot het sectielokaal van uw faculteit. Op 27 juli, vroeg in de ochtend, ontdekte uw eerste sectiebediende dat de drie deuren die toegang geven tot het sectielokaal - voordeur, tussendeur en deur sectielokaal - niet meer op slot zaten, ofschoon alledrie de sleutels achter slot en grendel hingen, zoals na sluiting voorgeschreven. Dit kan alleen betekenen dat de insluiper in het bezit moet zijn geweest van duplicaatsleutels voor genoemde deuren. Wat hij/zij in het sectielokaal te zoeken had, is vooralsnog volstrekt onduidelijk. Er ontbraken geen instrumenten, zoals het hoofd van de afdeling heeft vastgesteld, en ook aan de geopende lichamen op de snijtafels was niets veranderd.

Vanzelfsprekend heeft iedereen onmiddellijk maatregelen genomen om eventuele herhalingen van dit soort ongewenst bezoeken te verijdelen, zoals vervanging van alledrie de sloten. Het is niet aannemelijk dat een van uw sectiebedienden hier schuldig aan is, want zorgvuldig politieel onderzoek heeft uitgewezen dat al uw sectiebedienden die nacht zelfs niet in de buurt van het gebouw zijn geweest. Rest de vraag: wie was deze insluiper en wat voor oogmerk heeft hij/zij gehad om tot deze bizarre daad over te gaan? Met het oog op de mogelijkheid dat een of meer studenten van uw faculteit duplicaatsleutels kunnen hebben gemaakt, is het wenselijk

dat faculteitsleden hun studenten op het hart binden dat het onbevoegd betreden van deze ruimte *ten strengste verboden is* en tot verwijdering van de faculteit zal leiden.

b. Onbevoegde obductie

Ten tweede, en wellicht ten overvloede, zij erop gewezen dat het - *eveneens ten strengste* - verboden is om sectiebedienden zonder toezicht aan een obductie te laten beginnen. Eerder is ontdekt dat een patholoog-anatoom van een niet nader te noemen medische faculteit met een van zijn sectiebedienden de stilzwijgend afspraak had dat deze ongeschoolde werknemer al met het prepareren van een stoffelijk overschot kon beginnen voordat deze patholoog-anatoom zelf in het lokaal was gearriveerd. Deze laakbare handelwijze valt onder het wettelijk *verbod op uitoefening van de geneeskunst door onbevoegden*.

Nader onderzoek op nationale schaal heeft uitgewezen dat het in perifere medische centra vaker gebeurt dat sectiebedienden al buiten de aanwezigheid van de patholoog-anatoom beginnen met een obductie. Deze wantoestand wordt niet langer geduld. De leiding van alle faculteiten zij erop gewezen dat de taakomschrijving van sectiebedienden helder is vastgelegd: *bij of zij verleent uitsluitend assistentie van technische aard bij een klinische obductie*. De patholoog-anatoom draagt de volledige verantwoordelijkheid voor iedere obductie onder zijn/haar leiding.

Alleen deze specialist mag beoordelen of de bevindingen aanleiding geven tot het volgen van een afwijkende procedure.

Was getekend,

BONVENIE, Louis

Inspecteur-Generaal Geneeskunde van de Gemeentelijke Dienst voor de Volksgezondheid van Parijs en omstreken

ZUID-AMERIKA, APRIL 1986

De bijna dertigjarige Jean-Luc de Maynard zit slaperig in de Cessna 170B die hem vanuit Buenos Aires naar Montevideo moet brengen, de hoofdstad van Uruguay, aan de overzijde van het brede estuarium van de Rio de la Plata. Hij heeft de vorige avond meegewerkt aan een concert in het Teatro Colon in Buenos Aires en zal vanavond in Montevideo spelen. Vanmiddag wordt hij echter geacht om op uitnodiging van de Franse ambassadeur een receptie te zijner ere in de ambassade daar bij te wonen. Hij heeft er weinig zin in. Al die dikdoeners de hand drukken en charmant zijn tegen hun dames - het hangt hem de keel uit, zo jong als hij is

Jean-Luc zit niet alleen in de Cessna, een eenmotorige vierzitter, bouwjaar 1956. Naast hem zit een jonge, opvallend mooie blonde vrouw met lang, golvend haar. Achter het stel zit een tengere man met een donker uiterlijk, gitzwart krulhaar en twinkellende bruine ogen achter een enorme hoornen bril: Jean-Lucs Zuid-Amerikaanse impresario, Luis de Suáso de Limo de Prado, voor zijn vrienden en cliënten kortweg 'Lou'.

Jan-Luc heeft de jonge, blonde vrouw twee dagen geleden in Buenos Aires leren kennen. Ze heet Anne-Cécile, komt uit Nederland en spreekt vloeiend Frans. Wat hem vooral aan haar opviel, waren de ogen. Ze heeft grote, groene ogen die hem al

duizelig maakten toen ze hem voor het eerst aankeek. Ze heeft hem verteld dat ze een vrij unieke baan heeft: ze is fondsenwerver voor Oxfam Novib. Ze krijgt er niet voor betaald: het is de bedoeling dat ze rijke zakenlieden in die stad overhaalt om grote bedragen te doneren voor armoedebestrijding in de Derde Wereld. Haar vader is een belangrijk bestuurslid van deze non-gouvernementele organisatie en een van de rijkste Nederlanders. Ze werkt dus onbezoldigd, dat wel, maar ze logeert stevast in dure vijfsterrenhotels en vliegt altijd business class.

Ze is goed in wat ze doet, en niet alleen dankzij haar uiterlijk - in feite onweerstaanbaar - maar vooral ook dankzij haar sterke persoonlijke uitstraling en algemene ontwikkeling. Ze legt met groot gemak nieuwe contacten, zonder te hoeven ingaan op de bijna onvermijdelijke avances van de heren die ze op de korrel neemt. Meestal zijn ze te zeer onder de indruk van haar om aan te durven dringen. Als zo'n man iets wil, wimpelt ze hem lachend af door te beweren dat ze niet vrij is. Als ambassadeur van Oxfam Novib kang ze zich niet aan avontuurtjes wagen.

Na hun kennismaking in het hotel in Buenos Aires heeft Jean-Luc haar uitgenodigd het concert in het Teatro Colon bij te wonen - voor de pauze Beethovens *Vioolconcert in D-groot* en na de pauze de *Symphonie Fantastique* van Hector Berlioz. Hij zal zorgen dat er een kaartje voor haar klaarligt bij het loket. Tot zijn lichte verbazing heeft ze ja gezegd - ze houdt veel van klassieke muziek en had zelfs een grapje paraat over Berlioz' *Symphonie Fantastique*.

'Weet u,' zei ze, toen hij haar had verteld hoe het programma voor deze avond eruitzag, 'wat de Duitsers zeiden toen Berlioz voor het eerst Duitsland bezocht en daar zijn symfonie dirigeerde?'

Ik zou het niet weten, had Jean-Luc gezegd.

Anne-Cécile van Middenburg had al bij voorbaat gelachen.

'"Typisch Frans!" schreef een beruchte recensent in de *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. "Nou hebben die Fransen eindelijk ook een symfonie, en gelijk noemen ze hem fantastisch!"'

Jean-Luc had het uitgeschaterd. Hij is weliswaar zelf Fransman, maar kan de grap waarderen. Ze hebben de symfonie overigens niet gehoord. Jean-Luc heeft haar gevraagd om in de pauze naar zijn kleedkamer te komen. Nadat hij zich had omgekleed, nam hij zijn vioolkist en kleine koffer en zei: 'Ik heb voor ons een tafel gereserveerd in het vermaarde Cabildo, een restaurant van de eerste rang.'

Anne-Cécile had er geen bezwaar tegen en zei simpelweg, 'Oké.'

Bij de artiesteningang stond al een taxi gereed om hen eerst naar het hotel te brengen. Jean-Lucs kostbare Amati - die hij kortgeleden had kunnen kopen nadat hij een uiterst lucratief platencontract had afgesloten met EMI - moest eerst in veiligheid worden gebracht bij de receptie.

Het werd een verrukkelijk diner bij kaarslicht, heel romantisch en intiem, in een ruime *séparé* met open haard. Ze hadden honderduit gepraat en waren elkaar steeds beter gaan bevallen - en zeker niet alleen vanwege de ijsgekoelde Moët & Chandon bij de kreeft en een hemelse Châteauneuf-du-Pape bij de *ris de veau forestière*, met een *sorbet de tomates au basilic* als garnering.

Het was daarna een wilde nacht geworden. Ze hadden kamers op dezelfde hotel-etage en waren als vanzelf in zijn kamer beland, waar ze elkaar in recordtijd hadden uitgekled en heftig hadden bemind, met een vuur in vergelijking waarmee het sme-

len van de open haard in de hotelkamer een stovuurtje leek. De volgende ochtend had hij ontbijt voor twee op de kamer laten serveren: sinaasappelsap, gekookte eieren, roerei, kwark en marmelade, gebakken spek en gebraden worst. Vol verbazing had hij gezien hoe ze het ene broodje na het andere verorberde, alsof ze uitgehongerd was. Aan de andere kant was dat na de langdurige inspanningen van de afgelopen nacht nu ook weer niet zó verwonderlijk... Ze hadden samen gedocht en elkaar opnieuw hevig bemind, en wéér was het vuur van hun hartstocht huizenhoog opgeblaaid. Totdat ze uitgeput in elkaars armen in slaap vielen. Zo kwam het dat ze aanvankelijk niet merkten dat er hard op de deur werd geklopt. En nog eens. Harder. Toen het kloppen overging in gebons, schrokken ze wakker.

Het was Lou. Een nerveuze Lou.

'Jean-Luc, waar blijf...!' Op dat moment ving hij een glimp op van Anne-Cécile, die al bezig was zich aan te kleden. Met een grijns vervolgde hij: 'Je moet opschieten, Jean-Luc, die receptie op de ambassade is al...'

'Lou, maak je niet druk,' zei Jean-Luc. 'Over tien minuten ben ik beneden.'

'Mooi, de taxi staat al een kwartier te wachten.' Lou wierp nog een laatste blik op de fraaie vormen van Anne-Cécile voordat hij zich weg haastte.

***

De receptie in Montevideo was exact wat Jean-Luc zich ervan had voorgesteld. Veel buitenlandse diplomaten met hun dames, bijna evenveel rijke zakenlieden en zelfs wat collega-musici.

Ze werden uitbundig door de ambassadeur, Louis de Bétancourt de Tarascon, verwelkomd. Het gezelschap was meteen begonnen te applaudiseren toen Jean-Luc de receptiezaal met kristallen kroonluchters binnenstapte, met de adembenemend mooie Anne-Cécile aan zijn hand. (Jean-Luc had het idee dat het applaus op zijn minst evenzeer voor háár als voor hemzelf was bedoeld). Van het andere uiteinde van de zaal kwam een gezette, kleine man met glad achterover gekamd haar naar hen toe. Jean-Luc schatte hem op ten minste dik in de zestig. De kleine man stevende regelrecht af op Anne-Cécile. Het duurde even voordat Anne-Cécile de man herkende, maar opeens wist ze precies wie hij was. Jacobus VanAlme was een onvervalste *self-made man*, wijd en zijd vermaard vanwege de jachtwerven die hij bezat. Eigenlijk was het woord 'jacht' niet op zijn plaats. De schepen die hij bouwde voor gefortuneerde zakenlieden kostten miljoenen en waren wijd en zijd beroemd om hun strakke, 'snelle' lijnvoering. Anne-Cécile gaf Jean-Luc haastig wat uitleg.

'VanAlme is in zijn jeugd aan de ambachtsschool opgeleid tot bankwerker en smid. Daarna kwam hij als technisch tekenaar in dienst bij een Nederlandse machinefabriek, waar hij algauw carrière maakte vanwege zijn originele ideeën op technisch gebied. Hij werd vaak uitgezonden naar opdrachtgevers in het buitenland en had nuttige connecties opgebouwd. Hij was een "networker" *avant-la-lettre*.

Na een hooglopend conflict met de conservatieve directie van de machinefabriek is hij voor zichzelf begonnen. Hij legde zich toe op de bouw van zeewaardige luxemotorjachten. Al na een jaar of tien had Jacobus Van-Alme een marktaandeel van 55 procent in deze niche en stond hij mondiaal bekend als de "koning van het luxemotorjacht".'

VanAlme begroette haar heel hartelijk, alsof ze oude bekenden waren. Jean-Luc verstond niets van de taal die ze spraken. Anne-Cécile stelde hem voor aan Jean-Luc. 'Jean-Luc, mag ik je even een goede vriend van mijn ouders voorstellen? Dit is m'sieur Jacobus VanAlme, beter bekend als de "*le roi du yacht à moteur de luxe*".'

'M'sieur VanAlme, c'est m'sieur Jean-Luc de Maynard, le célèbre violoniste, qui jouera ce soir dans L'Olympia. Les Variations de Niccolò Paganini et le Concerto pour Violon en D-majeur de Tsjajkovski.'

Meneer VanAlme was kennelijk een Nederlander, maar hij was tamelijk bedreven in het Frans. Hij haakte dadelijk in op wat Anne-Cécile over hem had gezegd. 'Dat van die luxe-motorjachten is allang verleden tijd,' zei hij. 'Ik heb mijn werven verkocht en ben geen scheepsbouwer meer. Ik heb me namelijk ruim tien jaar geleden uit de branche teruggetrokken en me toegelegd op de fabricage van een revolutionair type zonwering voor grote gebouwen. Ik ben voornemens hier een fabriek voor mijn product op te zetten. De mensen hier kunnen wel wat werk gebruiken.'

Jean-Luc vreesde dat dit het begin zou zijn van VanAlme's levensverhaal, maar gelukkig weidde de man niet verder uit over zijn zaken en excuseerde hij zich toen een van de kelners hen een dienblad met volle glazen champagne voorhield. Kennelijk had hij in het gezelschap iemand ontdekt die belangrijk voor hem was, want even later was hij volop in gesprek gewikkeld met een rijzige heer in streepjespak en met grijzend haar - op en top een zakenman.

Zo ging het verder. Anne-Cécile werd voortdurend het hof gemaakt door mannelijke receptiebezoekers en ze liet het zich graag welgevalen. Ze werd het stralende middelpunt van een groepje heren (en hun dames, die niet van de zijde van hun man wilden wijken). Langzamerhand werd Jean-Luc zich bewust van een gevoel dat hij nog niet eerder had ervaren. Hij kon zich slecht concentreren op de gesprekken die andere gasten met hem probeerden aan te knopen en had alleen oog voor háár.

Dat gevoel werd steeds sterker. Hij kon het niet dadelijk thuisbrengen. Hij die zelf zo vaak werd omstuwde door zijn vrouwelijke bewonderaars was - ja, wat was het precies? Jaloezie? Bezitterigheid? Hij wist het niet. Het enige wat hij voor zichzelf wilde toegeven, was dat het hem absoluut niet beviel. Ze was met hém, maar toch liet ze hem aan zijn lot over, op een van die stomvervelende maar onvermijdelijke recepties ter zijner ere. Straks gingen ze nog vragen of hij even iets voor de gasten wilde spelen. Goddank lag zijn viool nog in het hotel en kon hij zich daarachter verschuilen.

Hij had buiten de waard gerekend. In de persoon van Lou, die blijkbaar achter zijn rug om met de Franse ambassadeur had gesmoesd. Toen Bétancourt halverwege de receptie naar hem toekwam om 'de vraag' te stellen, wilde Jean-Luc het verzoek al beleefd afwimpelen, toen Lou plotseling naast hen opdook. Mét de Amati.

Hij kon Lou wel schieten. De brutaliteit! Weigeren was onmogelijk. Met tegenzin zette Jean-Luc zijn charme knop om en begon de viool zachtjes te stemmen. Meteen werd het doodstil in de zaal.

De ambassadeur kondigde aan dat hij de maestro bereid had gevonden iets voor hen te spelen. Hij draaide zich snel om naar Jean-Luc en fluisterde: 'Wat gaat het worden?'

'*Capriccio nr. 1* van Paganini,' fluisterde Jean-Luc terug.

'Dames en heren, het wordt een stuk van een componist die vroeger om zijn

verbluffende virtuositeit op de viool bekend stond als een duivelskunstenaar: het *Capriccio nr. 1* van Niccolò Paganini!

Luid applaus.

Jean-Luc wachtte tot het stil werd en begon te spelen. Het was inderdaad een razend-moeilijk stuk, vol pizzicato's, arpeggio's, dubbelgrepen, drieklanken en flageolettonen, maar hij speelde het alsof hij een reïncarnatie van Paganini zelf was - met superieur gemak en een verbluffend warm timbre, waarmee hij zijn instrument liet huilen en lachen, dansen en springen.

Al bij het laatste krachtige akkoord begonnen de gasten in de receptiezaal oordovend te applaudiseren, met luide (maar beschaafde) uitroepen als 'Bravo!' en 'Encore!'

***

Terug in het hotel was er voor studeren die middag geen tijd meer. Tot grote ergernis van Jean-Luc. De discipline die zijn moeder hem jarenlang had ingehamerd, bezorgde hem nu een schuldgevoel. Hij had op zijn minst de moeilijkste passages van Tsjaikovski willen doornemen, maar nu moest hij als een haas met zijn koffer en viool naar de concertzaal om nog op tijd te zijn voor de orkestrepetitie onder de tweeënzeventigjarige Hongaarse dirigent Antal Doráti, die vanwege zijn gelijkenis met Haydn steeds vaker liefkozend 'Papa Haydn' werd genoemd.

De repetitie verliep stroefjes. Jean-Luc was er niet helemaal bij met zijn gedachten - de aanblik van 'zijn' beeldschone Anne-Cécile te midden van een groep bewonderaars liet hem niet los. Hij had het geluk dat Antal Dorati, een man met veel levenservaring en geduld, genoeg vertrouwen in zijn kunnen had om hem niet al te hard te vallen, hoewel hij duidelijk liet blijken dat het gebrek aan voorbereiding van de jonge meester-violist hem allerminst beviel.

Na de repetitie was er evenmin gelegenheid om Tsjaikovski nog eens door te nemen, want hij had slechts een half uur de tijd om zich om te kleden en een kleinigheid te eten. Hij was nog bezig aan zijn tweede kop koffie, toen Lou hem kwam waarschuwen. 'Jean-Luc, het is tijd - je speelt voor de pauze.'

Het werd een catastrofe: zijn plankenkoorts speelde hem parten. Het begon al met te laat invallen, en halverwege de cadens was hij genoodzaakt wat te improviseren, omdat hij - hoewel hij de cadens zelf had geschreven - zich op dat moment bepaalde passages niet kon herinneren. Zijn spel klonk aarzelend, wat een dirigent als Dorati niet ontging, ook al merkte het publiek er weinig van.

Jean-Luc was onuitsprekelijk opgelucht toen zijn optreden voorbij was. Het applaus uit de zaal klonk plichtmatig en hij was zich ervan bewust dat hij slecht had gespeeld. Dat beseftte hij de volgende ochtend des te meer, toen Lou hem de Engeltalige versie van de *Posdata* kwam brengen. De recensent van die krant had geen goed woord voor hem over. 'FUTLOOS EN ONGEÏNSPIREERD' luidde de kop boven de korte recensie. 'Als die Fransen geen betere violisten hebben, is het slecht gesteld met de muziekcultuur in hun land,' schreef de man venijnig.

Anne-Cécile was die nacht op haar kamer gebleven. Toen ze binnenkwam en zag hoe nijdig hij de krant weglegde, probeerde ze hem op te beuren - kennelijk had ze de recensie ook gelezen. 'Ach, trek het je niet aan, volgens Lou staat die vent bekend

als een Isegrim. Hij heeft zelden of nooit iets goeds te melden. Blijkbaar probeert hij met zijn kritiek te bewijzen hoe "deskundig" hij wel is.' Haar woorden haalden niets uit. Jean-Luc wist drommels goed dat hij slecht had gespeeld en hij kende ook de oorzaak: de elegante jonge vrouw die tegenover hem zat.

Ze had hem in verwarring gebracht en nu wist hij zich geen raad met zijn gevoelens. Hij, die eens door een medestudente in Parijs 'een kouwe kikker' was genoemd, na een nogal teleurstellende nacht op de smoezelige kamer die hij in een achterafstraat had gehuurd. Angela en hij waren destijds allebei pas achttien, en ze had daarna niets meer van hem willen weten. Dat had hem koud gelaten. Trouwens, hij had geen tijd voor vrouwen; hij moest studeren en nog eens studeren. Hij leefde voor zijn viool. De brandende ambitie die zijn gefrustreerde moeder hem zo genadeloos had opgedrongen, had hem het idee gegeven dat muziek het enige op de wereld was dat echt belangrijk was. Al het overige was bijzaak. Zelfs seks. Zo had hij altijd gedacht.

Maar nu dit... dit brandende gevoel in zijn binnenste. Hij weigerde het verliefdheid te noemen, bang voor het effect dat het op hem zou kunnen hebben. Als hij naar Anne-Cécile keek, kreeg hij het gevoel in een cakewalk te zijn gestapt. Hoe noemden de Duitsers het ook alweer? *Himmelhoch Jauchzend und zu Tode betriibt*? Nee, die vergelijking deugde niet. Hij was niet *betriibt*. Eerder kwaad... Die gedachte vatte post. Ja, hij was inderdaad kwaad, vanwege haar gedrag op die receptie. Ze had geflirt met al die kerels, oud en jong, terwijl ze hem had uitgeleverd aan die rijke zeurkezen met hun poenerige verhalen. Nota bene terwijl hij haar had bezworen dat zulke recepties hem de keel uithingen. Ze had best wat meer consideratie...

'Kijk niet zo sip, Jean-Luc,' hoorde hij haar zeggen. Haar stem klonk ver weg, hoewel ze tegenover hem zat. Nu kwam ze naast hem zitten en kon hij geen weerstand bieden aan haar nabijheid. Zijn boosheid smolt weg als bij toverslag. Ze moesten afscheid nemen, al over twee uur vertrok zijn vliegtuig naar Parijs. Anne-Cécile moest terugvliegen naar Buenos Aires, waar ze afspraken had met diverse zakenlieden die geneigd leken om eindelijk over de brug te komen. Ze hadden elkaars telefoonnummer in Parijs en spraken af elkaar geregeld te bellen en zo vaak mogelijk te zien.

De terugreis naar Frankrijk begon goed. De Boeing zou vanuit Montevideo rechtstreeks naar Parijs vliegen en Jean-Luc kon zich verheugen op een dagje vrij; hij hoefde pas overmorgen op te treden in Parijs, in de Salle Pleyel aan de rue de faubourg Saint-Honoré. Het zachte dreunen van de straalmotoren en de warmte in de cabine maakten hem slaperig, maar tot echt slapen kwam het niet. De gedachte aan Anne-Cécile en zijn jaloezie spookten hem door het hoofd. Vreemd, eigenlijk. Jean-Luc had het niet zo op vrouwen.

Redenen genoeg!

***

Tijdens de vlucht dacht Jean-Luc slaperig terug aan het eerste vioolconcours waaraan hij in 1969 had deelgenomen, als wonderkind van dertien. Om de dure reis- en verblijfkosten te kunnen betalen had zijn moeder - die natuurlijk met hem mee was gegaan - met bloedend hart een flink bedrag opgenomen van het geld dat ze had

overgehouden aan de verkoop van de juwelierszaak van zijn jong gestorven vader.

De winnaar van het prestigieuze concours in Genève mocht op de slotavond met het Orchestre de Suisse Romande een vioolconcert van eigen keuze uitvoeren. Dit concert in de Salle Victoria zou worden uitgezonden door de Zwitserse radio. Toen hij met zijn moeder in een klein zaaltje wachtte op het moment dat iemand hem zou komen halen om auditie te doen, was de deur opengegaan. Tot hun stomme verbazing was Claudette Kaiser binnengekomen, een van Claire's vroegere leerlingen. De deur van het auditielokaal was opengegaan en ze was dadelijk naar binnen geroepen. Moeder en zoon hadden niet eens de tijd haar te begroeten en een paar woorden met haar te wisselen. *Hoewel Claire daar weinig behoefte aan zal hebben gehad*, besepte Jean-Luc. Haar gezicht had hem doen denken aan een naderende onweersbui.

Na de auditie waren ze door iemand van de organisatie naar de grote villa van een oudere dame gebracht, die hun belangeloos logies bood, voor zolang als Jean-Lucs deelname aan het concours duurde. Madame de Fleury was een grijsjarige vrouw van in de zeventig die al vele jaren deelnemers te logeren had gehad. Latere be-roemdheden met wie ze nog geregeld correspondeerde.

Haar hondje, een heel venijnig blaffende Bichon Maltaï met spierwit lang haar, kon geen kwaad bij haar doen. Madame de Fleury had geen kinderen en het hondje was haar oogappel. En het mormel *wist* het. Hij mocht overal in het appartement komen en deed dat dan ook. Zelfs de bedden in huis waren voor hem geen verboden gebied. Het bankstel in de zitkamer evenmin, uiteraard. Toen Jean-Luc een keer aanstalten maakte een fauteuil vrij te maken door de hond op de grond te zetten, protesteerde hun gastvrouw dadelijk. 'O nee, nee, Nero is ook een huisgenoot,' zei ze met een lachje. 'Hij heeft ook recht op zijn plekje.'

Jean-Luc probeerde zijn ergernis te verbergen. 'U hebt gelijk, madame,' zei hij, 'neemt u mij niet kwalijk.'

Toen hij haar de eerste keer het mormel Nero had horen noemen, had hij moeite gehad om niet in lachen uit te barsten. Hij wilde geen aanstoot geven, maar vermoedde dat ze die naam met opzet had gekozen. Kennelijk had madame de Fleury gevoel voor humor...

De dagen waren voorbij gevlogen. De dertienjarige Jean-Luc had onder leiding van zijn moeder van 's morgens vroeg tot 's avonds laat gestudeerd om door de eerste selectieronden te komen. Hij speelde vrijwel alles op het gehoor, want muziek lezen ging hem nog steeds minder goed af. Zijn moeder had met ijzeren volharding geprobeerd hem er het nodige van bij te brengen, maar hij kon er geen interesse voor opbrengen. Hij wilde maar één ding: spelen! Het enige wat ze er met moeite in had kunnen stampen, waren de namen van de composities die hij onder de knie had, zodat hij tenminste wist wat hij moest spelen als de jury hem vroeg een bepaald stuk te laten horen. Hij had een fabelachtig geheugen voor muziek: in verreweg de meeste gevallen kon hij al na een of twee maten van een stuk zeggen wie de componist was en de rest van het stuk uit het hoofd spelen.

Jean-Luc kwam de selectieronden met het grootste gemak door. Helaas had hij van Genève vrijwel niets te zien gekregen, want zijn moeder had hem nauwelijks de tijd gegund om te eten en genoeg te slapen. Haar ambitie kende geen grenzen. Haar zoon moest en zou dat concours winnen!